

Definicje w gospodarce – aktualizacja słownika pojęć

1. Dlaczego aktualizacja pojęć jest potrzebna szczególnie teraz?

Skończmy z mówieniem o „polskich firmach” wobec firm z kapitałem obcym, zarejestrowanych na terytorium Polski.

To efekt utworzonej w świecie gospodarek zachodnich doktryny nazewniczej, która w szczególnych przypadkach potrafi rodzić niezwykle trudne do rozwiązania sprzeczności oraz zagrożenia:

- Z jednej strony, zgodnie z tą doktryną postępują przedstawiciele rządu oraz komentatorzy gospodarczy, nazywając (także) zarejestrowane w Polsce firmy obce „firmami polskimi” co nakierowane jest na wskaźnik PKB, kreowany jako miarodajny dla całościowego opisu stanu gospodarki:
 - o „Podstawową różnicą między Produktem Krajowym Brutto, a Produktem Narodowym Brutto jest fakt, iż PNB uwzględnia produkt wytworzony przez pracę i kapitał całego narodu, czyli również przez obywateli danego kraju za granicą. PKB uwzględnia jedynie dobra i usługi wytworzone na terytorium danego państwa. **Mimo iż PNB jest wskaźnikiem pochodnym od PKB, to panuje powszechne przekonanie, iż dane dostarczane przez ten drugi miernik są bardziej wiarygodne**”. (D. Begg, S. Fischer R. Dornbusch 2014, s. 42). https://mfiles.pl/pl/index.php/Produkt_Narodowy_Brutto
- Z drugiej strony rząd oraz znakomita większość społeczeństwa polskiego potępia i zwalcza drastycznie mylące sformułowanie „polskie obozy koncentracyjne”, które to sformułowanie niektórzy próbują uracjonalniać w oparciu o tę samą doktrynę:
 - o **Norwegia: „polski obóz koncentracyjny” nie narusza zasad dziennikarskich. Waszczykowski: nie przyjmujemy takiej interpretacji.** „W opinii norweskiej Rady Etyki Mediów właściwa interpretacja sformułowania "polski obóz koncentracyjny" wskazuje, że znajduje się on na terenie Polski, a nie oznacza, że był on organizowany przez Polaków. Podkreślono, że dawne niemieckie obozy w Norwegii także są określane przez Norwegów dla geograficznego umiejscowienia jako "norweskie"”. <http://www.tvp.info/22797527/norwegia-polski-oboz-koncentracyjny-nie-narusza-zasad-dziennikarskich-waszczykowski-nie-przyjmujemy-takiej-interpretacji>
 - o **Holland: Polskie obozy śmierci? To normalne, że w angielskim używa się tego przymiotnika.** „Ten termin fatalny "polskie obozy śmierci" bierze się z określenia geograficznego. W języku angielskim to jest zupełnie normalne, że używa się tego przymiotnika, żeby powiedzieć, że to były obozy, które znajdowały się w Polsce” <http://niezalezna.pl/216661-holland-polskie-obozy-smierci-to-normalne-ze-w-angielskim-uzywa-sie-tego-przymiotnika>

Naszym zdaniem czas skończyć z tym specyficznym dwójmyśleniem, wprowadzającym (co najmniej) informacyjny i metodologiczny zamęt.

2. Gospodarka polska oraz polonijna - mapa stosowanego aktualnie nazewnictwa, z zaznaczeniem niespójności

Mapa ukazuje wymieszanie określeń „krajowy” oraz „narodowy” w obrębie ujęć, a tym samym niekonsekwencje jeśli nie wręcz sprzeczności, jakie tkwią w obecnej doktrynie nazewnictwa. Dotyczą one głównie używania określeń „narodowy”, „polski” oraz „krajowy” w odniesieniu do pojęć gospodarczych.

Mapa pojęć gospodarczych – stan obecny:

ujęcie → ↓ pojęcie	terytorialne na terytorium Polski (domyślnie: krajowe)	obywatelskie wszędzie – w Polsce i za granicą (domyślnie: narodowe)	diasporalne w krajach diaspory i w Polsce (domyślnie: polonijne)
podmioty gospodarcze	rezydenci* oraz państwo	Polacy - obywatele będący rezydentami oraz państwo	Polacy - obywatele niebędący rezydentami (przeważająco bez aktualnego, krajowego prawa wyborczego); Polonia
Gospodarka (system wytwarzania i dystrybucji dóbr)	narodowa, polska, krajowa	brak nazwy własnej	brak nazwy własnej
wskaźnik wzrostu gospodarczego (podstawowy)	PKB produkt krajowy brutto wytworzona wartość dodana	PNB produkt narodowy brutto wytworzona wartość dodana	brak nazwy własnej
majątek (dobra materialne, w tym pieniądze)	narodowy = kapitał narodowy (k.n. - pojęcie rzadko stosowane)	brak nazwy własnej	brak nazwy własnej
kapitał (dobra materialne i niematerialne)	brak nazwy własnej	polski, krajowy	Polonii
dochód** (z czynników produkcji***)	krajowy (pojęcie rzadko stosowane)	narodowy	brak nazwy własnej
Firmy	polskie, krajowe	brak nazwy własnej	brak nazwy własnej

Legenda:

* **rezydent** (krajowy prawny): posiadający zdolność zaciągania zobowiązań i nabywania praw we własnym imieniu; rezydentami są również znajdujące się w kraju oddziały, przedstawicielstwa i przedsiębiorstwa utworzone przez nierezydentów. Co do firm, rezydent prawny nie musi mieć zarządu i/lub siedziby na terenie kraju (tzn. mogą to być np. oddziały firm), tym samym nie musi płacić w danym kraju podatków - rezydent podatkowy ma zarząd i/lub siedzibę na terenie danego kraju.

** **dochód** (z czynników produkcji) - suma dochodów uzyskiwanych przez podmioty (z 3-ch czynników produkcji: płac uzyskiwanych z pracy, zysków osiąganych z kapitału i rent uzyskiwanych z ziemi). **Dochód narodowy** jest sumą dochodów z czynników produkcji otrzymanych przez obywateli danego kraju w kraju i poza jego granicami.

*** **czynniki produkcji** służące do wytwarzania dóbr (praca ludzka / kapitał ludzki, +praca robotów, oraz kapitał materialny i niematerialny; także: organizacja, przedsiębiorczość i wiedza).

Kapitał narodowy, majątek narodowy, firmy polskie:

- **Majątek narodowy** – zasób dóbr materialnych nagromadzonych w danym kraju. W rachunkowości narodowej majątek narodowy to całość aktywów netto należących do krajowych podmiotów gospodarczych *Wikipedia*. Materialistyczna koncepcja kapitału w ujęciu T. Piketty'ego głosi, że „majątek narodowy albo «kapitał narodowy» określa pełną wartość, liczoną w cenach rynkowych, wszystkiego, co posiadają rezydenci i rząd danego kraju w danym momencie i co potencjalnie może być wymienione na rynku” [Piketty, 2015, s. 66]. Definicja ta wyklucza z kapitału kapitał ludzki. *Andrzej Matysiak, WŁASNOŚĆ I KAPITAŁ, 2016*
- **Firmy polskie:** wg obowiązującej doktryny to firmy zarejestrowane na terytorium kraju. Mogą mieć 100% kapitału zagranicznego oraz zarząd osób zagranicznych.

3. Proponowane nazewnictwo, jako modyfikacja istniejącego aktualnie:

Najlepsze i najprostsze metodologicznie byłoby uporządkowanie nazw, połączone z konsekwentnymi zmianami określeń (ujęcie terytorialne -> określenie „krajowy”, ujęcie obywatelskie -> określenie „narodowy”, ujęcie diasporalne -> określenie „polonijny”)

Nie byłoby to jednakże zgodne z przyjętą globalnie doktryną nazewniczą, wobec której Polska jest wykonawcą, nie autorem. Trudno się przy tym oprzeć wrażeniu, że doktryna ta wprowadzona została m.in. po to, aby w pewnym stopniu zamazać różnice pomiędzy gospodarką „krajową” (PKB) i „narodową” (PNB) a tym samym uśpić wrażliwość społeczeństw wobec procesów gospodarczej integracji globalnej. Wobec szczególnie kłującego w oczy, z wieloletnią tradycją, trudno wymazywalnego wskaźnika PNB przyjęto jak się wydaje zasadę swoistego cenzurowania go w oficjalnych statystykach – np. w Polsce wskaźnik ten „zniknął” ze sprawozdań GUS od 1990 r. począwszy.

Wobec powyższego, proponuje się polegające na doprecyzowaniach rozwiązanie kompromisowe, zasadniczo niesprzeczne z istniejącą doktryną.

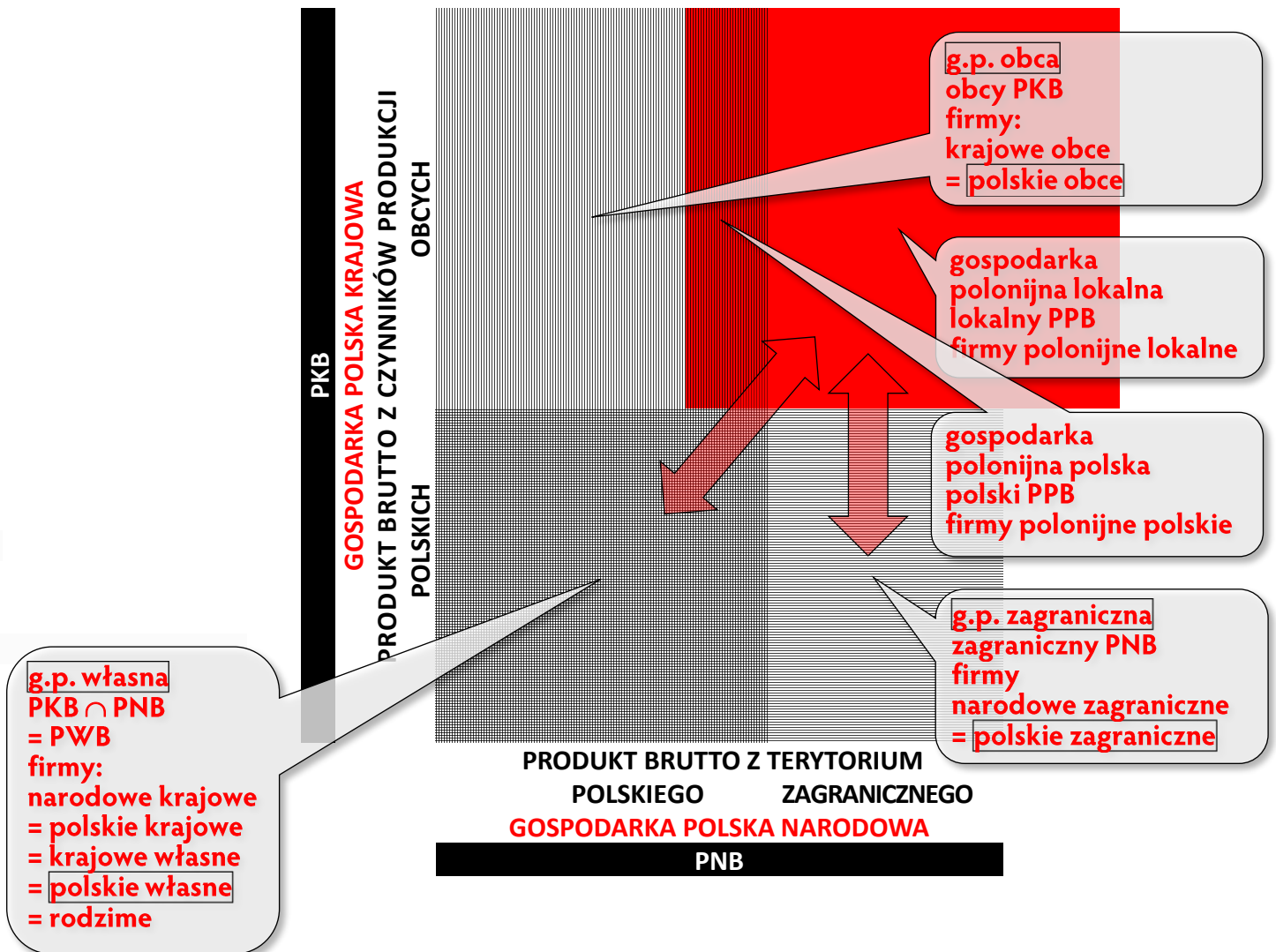
Mapa pojęć gospodarczych – propozycja modyfikacji w trybie doprecyzowań:

Czynniki produkcji → ↓ pojęcie	Terytorialne (krajowe)		obywatelskie (narodowe)		diasporalne (polonijne)	
	własne	obce	własne	zagraniczne	polskie	lokalne
podmioty gospodarcze	rezydenci* oraz państwo		Polacy - obywatele będący rezydentami oraz państwo		Polacy - obywatele niebędący rezydentami (przeważająco bez aktualnego, krajowego prawa wyborczego); Polonia	
Gospodarka (system wytwarzania i dystrybucji dóbr)	narodowa, poliska , krajowa, nasza (sic!)		brak nazwy własnej obywatelska		brak nazwy własnej polonijna	
wskaźnik gospodarczy (podstawowy)	PKB produkt krajowy brutto		PNB produkt narodowy brutto		brak nazwy własnej PPB produkt polonijny brutto	
majątek (dobra materialne, w tym pieniądze)	narodowy = kapitał narodowy (pojęcie rzadko stosowane)		brak nazwy własnej obywatelski		brak nazwy własnej polonijny	
kapitał (dobra materialne i niematerialne)	brak nazwy własnej krajowy		polski , krajowy obywatelski		Polonii Polonijny	
dochód (z czynników produkcji)	krajowy (pojęcie rzadko stosowane)		narodowy		brak nazwy własnej polonijny	
Firmy	polskie , krajowe		brak nazwy własnej narodowe , obywatelskie		brak nazwy własnej polonijne	

*

Kolor czerwony obrazuje dookreślenia, proponowane przez Radę Gospodarczą SWS.

Ilustracja graficzna doprecyzowanych pojęć gospodarczych:



Określenia i dookreślenia wyróżnione **ramką** jako punkt wyjścia przyjmują dotychczasowe „polską firmę”, „polską gospodarkę” etc.

Zaprezentowany system proponuje się jako wskazany do zastosowania w debatach gospodarczych oraz wystąpieniach publicznych.

W odniesieniu do praktykowanych obecnie „definicji w gospodarce” zastosowanie mają przepisy, opublikowane w Dzienniku Ustaw Nr 100, Poz. 908, dotyczące ZASAD TECHNIKI PRAWODAWCZEJ, § 146.1, § 147.1,2:

Dziennik Ustaw Nr 100, Poz. 908

ZASADY TECHNIKI PRAWODAWCZEJ, § 146.1, § 147.1,2.

Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów RP z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie zasad techniki prawodawczej – odwołujące się do załącznika „Zasady techniki prawodawczej”.

Załącznik do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. (poz. 908),

DZIAŁ VIII - Typowe środki techniki prawodawczej:

§ 146. 1. **W ustawie lub innym akcie normatywnym formułuje się definicje danego określenia, jeżeli:**

- 1) **dane określenie jest wieloznaczne;**
- 2) **dane określenie jest nieostre, a jest pożądane ograniczenie jego nieostrości;**
- 3) **znaczenie danego określenia nie jest powszechnie zrozumiałe;**
- 4) ze względu na dziedzinę regulowanych spraw istnieje potrzeba ustalenia nowego znaczenia danego określenia.

§ 147. 1. Jeżeli w ustawie lub innym akcie normatywnym ustalono znaczenie danego określenia w drodze definicji, w obrębie tego aktu nie wolno posługiwać się tym określeniem w innym znaczeniu.

3. Jeżeli zachodzi konieczność odstąpienia od zasady wyrażonej w ust. 1, wyraźnie podaje się inne znaczenie danego określenia i ustala się jego zakres odniesienia.

§ 149. W akcie normatywnym niższym rangą niż ustawa bez upoważnienia ustawowego nie formułuje się definicji ustalających znaczenia określeń ustawowych;

w szczególności w akcie wykonawczym nie formułuje się definicji, które ustalałyby znaczenia określeń zawartych w ustawie upoważniającej.

Rozporządzenie weszło w życie dn. 1 sierpnia 2002 r.

Uwzględnienie litery tegoż prawa zaowocowałoby zapewne niezbędnym doprecyzowaniem stosowanych pojęć. Możliwość stosownej inicjatywy prawnej będzie przedmiotem analizy Rady.